

Rolnummers 5647 en 5648
Arrest nr. 87/2014 van 6 juni 2014

ARREST

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 10, § 1, vierde lid, van het Vlaamse decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschant, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arresten van 30 mei 2013 betreffende de OCMW-raadsverkiezingen van 2 januari 2013 respectievelijk in de gemeente Kruibeke (arrest nr. 223.653) en de stad Sint-Niklaas (arrest nr. 223.652), respectievelijk in zake Dimitri Van Laere en Dirck Ruymbeke, met belanghebbende partijen de gemeente Kruibeke en anderen, en in zake Frans Wymeersch en Guido Vergult, met belanghebbende partijen Johan Uytendhouwen en anderen, waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 6 juni 2013, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 10, § 1, vierde lid, van het [Vlaamse] decreet van 19 december 2008 ‘ betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ’ het recht om verkozen te worden, zoals gewaarborgd door artikel 8 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het in geval van een voordrachtsakte van kandidaat-werkende leden voor de raad voor maatschappelijk welzijn die niet voor elke kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers vermeldt, in de sanctie van de onontvankelijkheid van de voordrachtsakte voorziet,

- terwijl die sanctie, gelet op artikel 10, § 1, vijfde lid, niet van toepassing is wanneer voor de kandidaat-werkende leden weliswaar een kandidaat-opvolger wordt vermeld, maar die kandidaat-opvolger insgelijks als kandidaat-werkend lid wordt voorgedragen en ook effectief wordt verkozen; en

- terwijl de sanctie van de onontvankelijkheid van de voordrachtsakte op dezelfde wijze de voorgedragen kandidaat-werkende leden treft voor wie wél een kandidaat-opvolger is vermeld, als de voorgedragen kandidaat-werkende leden voor wie geen kandidaat-opvolger is vermeld ? ».

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 5647 en 5648 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Memories zijn ingediend door :

- Dimitri Van Laere en Dirck Ruymbeke, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. K. Marien, advocaat bij de balie te Dendermonde (in de zaak nr. 5647);

- de gemeente Kruibeke, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. A. Coolsaet, advocaat bij de balie te Antwerpen (in de zaak nr. 5647);

- de stad Sint-Niklaas, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Judo, advocaat bij de balie te Brussel (in de zaak nr. 5648);

- Johan Uytendhouwen en Jens Vrebos (in de zaak nr. 5648);

- Frans Wymeersch en Guido Vergult, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. De Roo, advocaat bij de balie te Antwerpen (in de zaak nr. 5648);

- de Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. B. Martel, advocaat bij de balie te Brussel (in de zaken nrs. 5647 en 5648).

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de gemeente Kruibeke (in de zaak nr. 5847);
- de stad Sint-Niklaas (in de zaak nr. 5848);
- Johan Uytendhouwen en Jens Vrebos (in de zaak nr. 5648).

Op de openbare terechtzitting van 23 april 2014 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. K. Marien, voor Dimitri Van Laere en Dirck Ruymbeke;
 - . Mr. A. Coolsaet, voor de gemeente Kruibeke;
 - . Mr. F. Judo, voor de stad Sint-Niklaas;
 - . Johan Uytendhouwen, in eigen persoon;
 - . Mr. P. De Roo, voor Frans Wymeersch en Guido Vergult;
 - . Mr. K. Caluwaert, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. B. Martel, voor de Vlaamse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde partijen gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

De verzoekende partijen voor de verwijzende rechter stellen beroep in tegen de beslissingen van de Raad voor verkiezingsbetwistingen in de provincie Oost-Vlaanderen waarbij de verkiezingen van de Raad voor maatschappelijk welzijn van respectievelijk de gemeente Kruibeke (zaak nr. 5647) en van de stad Sint-Niklaas (zaak nr. 5648) op 2 januari 2013 door de respectieve gemeenteraden geldig werden verklaard.

In de gemeente Kruibeke werden drie voordrachtsakten ingediend. De voordrachtsakten van twee lijsten vermeldden, behoudens wat één persoon betreft, geen kandidaat-opvolgers. In de stad Sint-Niklaas werden voor vijf van de twaalf kandidaat-werkende leden op de gemeenschappelijke voordrachtsakte geen kandidaat-opvolgers vermeld.

De verzoekende partijen in de beide bodemgeschillen dienden bezwaar in tegen de verkiezing bij de Raad voor verkiezingsbetwistingen. Zij voerden aan dat de voormelde voordrachtsakten in strijd zijn met artikel 10, § 1, vierde lid, van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn dat bepaalt dat de voordrachtsakte alleen ontvankelijk is als voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers worden vermeld. De bezwaren werden door de Raad voor verkiezingsbetwistingen verworpen. Tegen die beslissingen stelden de verzoekende partijen beroep in voor de verwijzende rechter.

In dat kader stelt de verwijzende rechter de voormelde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de partijen in de zaak nr. 5647

A.1. Volgens Dimitri Van Laere en Dirck Ruymbeke, verzoekende partijen voor de verwijzende rechter, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Van enige ongelijke behandeling is geen sprake, wanneer voor een kandidaat-werkend lid een kandidaat-opvolger wordt vermeld, maar die kandidaat-opvolger tevens als kandidaat-werkend lid wordt voorgedragen en effectief wordt verkozen. De in het geding zijnde regeling wordt door het vereiste van een democratische legitimatie verantwoord : wanneer geen kandidaat-opvolgers worden aangeduid zijn de gemeenteraadsleden niet in de gelegenheid gesteld om hun controletaak uit te oefenen. De regelgeving wat de opvolgers betreft, is noodzakelijk om de continuïteit van het beleid te waarborgen. Die continuïteit wordt geschaad, wanneer niet van tevoren is geweten wie voor een eventuele opvolging in aanmerking komt. Wanneer alle kandidaten gekend zijn, rijst dat probleem niet.

Er bestaat evenmin een discriminerend verschil in behandeling tussen, enerzijds, een kandidaat-werkend lid, voor wie wel een kandidaat-opvolger is vermeld en, anderzijds, een kandidaat-werkend lid, voor wie geen kandidaat-opvolger is vermeld, aangezien het om twee verschillende situaties gaat. In voorkomend geval dient de gehele voordrachtsakte onontvankelijk te worden verklaard. De voordrachtsakte wordt ingediend door een partij of een lijst, waartoe de kandidaat behoort en dient door de meerderheid van de verkozenen van dezelfde lijst te worden ondertekend. De sanctie van de onontvankelijkheid treft dan ook terecht de gehele voordrachtsakte. De individuele kandidaat verbindt zijn lot aan de lijst waarop hij zich verkiesbaar stelt.

A.2. De gemeente Kruike is van oordeel dat de prejudiciële vraag bevestigend dient te worden beantwoord.

Artikel 10, § 1, vijfde lid, van het decreet van 19 december 2008 laat uitdrukkelijk toe dat dezelfde persoon zowel kandidaat-werkend lid als kandidaat-opvolger kan zijn. In dat geval is het resultaat na de verkiezing van die persoon identiek aan de situatie waarin geen kandidaat-opvolgers zijn vermeld : in beide gevallen zijn er werkende leden verkozen, maar zijn er geen kandidaat-opvolgers (meer). In het eerste geval blijft zulks zonder sanctie, terwijl in het tweede geval de gehele voordrachtsakte onontvankelijk is. Dat verschil in behandeling van vergelijkbare situaties kan niet redelijk worden verantwoord en is onevenredig in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde recht om te worden verkozen.

De sanctie van de onontvankelijkheid treft de gehele voordrachtsakte zonder enig onderscheid : niet alleen het kandidaat-werkend lid voor wie geen kandidaat-opvolger werd voorgedragen ondergaat de sanctie, maar eveneens het kandidaat-werkend lid voor wie wel een kandidaat-opvolger werd voorgedragen. In hoofde van de laatstvermelde kandidaat is zulks een onverantwoorde en onredelijke beperking van zijn recht om te worden verkozen, aangezien hij door dezelfde zware sanctie wordt getroffen, hoewel hij de decretale voorschriften heeft nageleefd, als het kandidaat-werkend lid dat zulks niet heeft gedaan. Die gelijke behandeling van fundamenteel verschillende situaties schendt het gelijkheidsbeginsel.

De zienswijze van de Vlaamse Regering dat de decreetgever vooral opportunistisch gedrag wenste te beteugelen door te vermijden dat kandidaten naar andere partijen overstappen is niet relevant, omdat te dezen ongelijke behandelingen van kandidaat-werkende leden aan de orde zijn, zonder dat er sprake is van overstappen naar een andere partij.

Standpunt van de partijen in de zaak nr. 5648

A.3. Volgens Frans Wymeersch en Guido Vergult, verzoekende partijen voor de verwijzende rechter, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Aangenomen mag worden dat in de voordrachtsakte bekwame kandidaat-werkende leden worden voorgesteld. Politieke formaties die de voordrachtsakte opstellen en indienen vermogen zulke kandidaten die niet zouden zijn verkozen aan te duiden als plaatsvervangers, zodat zij later in voorkomend geval een opengevallen mandaat kunnen opnemen. Van enige schending van een grondwettelijk gewaarborgd recht is geen sprake.

De voordrachtsakte wordt niet door de kandidaat-werkende leden of de kandidaat-opvolgers ingediend, maar door de verkozen gemeenteraadsleden. Op de voordragende gemeenteraadsleden rust de verplichting om de decretale voorschriften na te leven. De sanctie waarin de in het geding zijnde bepaling voorziet, treft niet de individuele kandidaten, doch de voordrachtsakte op zich. De kandidaten ondergaan dan ook niet de sanctie : zij konden niet worden verkozen, omdat zij niet rechtsgeldig door de gemeenteraadsleden waren voorgedragen.

A.4. Johan Uytendhouwen en Jens Vrebos, belanghebbende partijen voor de verwijzende rechter, zijn van oordeel dat de prejudiciële vraag bevestigend dient te worden beantwoord.

Door de sanctie van de onontvankelijkheid te verbinden aan alle kandidaturen op de voordrachtsakte in haar geheel en die sanctie niet te beperken tot de onontvankelijkheid van de kandidaturen op de voordrachtsakte die werd opgesteld met miskennis van de verplichting om voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers te vermelden, schendt de in het geding zijnde bepaling hun grondwettelijk gewaarborgd grondrecht om te worden verkozen.

Kandidaat-werkende leden voor wie wel kandidaat-opvolgers werden voorgedragen bevinden zich in een wezenlijk verschillende situatie ten opzichte van de kandidaat-werkende leden voor wie geen kandidaat-opvolgers werden voorgedragen. De onontvankelijkheid van rechtsgeldig ingediende kandidaturen op grond van de onwettigheid van andere in de akte voorgedragen kandidaturen is een maatregel die kennelijk onevenredig en niet pertinent is om het door de decreetgever nagestreefde doel te bereiken dat erin bestaat de continuïteit van het beleid te bevorderen. Om dat doel te bereiken volstaat het om enkel in een sanctie te voorzien voor die voordrachten waarin geen kandidaat-opvolgers worden vermeld. Enkel voor die voordrachten bestaat immers het risico dat bij ontslag een discussie omtrent de opvolging aanleiding geeft tot discontinuïteit binnen de OCMW-raad.

Het decreet van 19 juli 2013 houdende wijziging van artikel 15, § 9, van het decreet van 19 december 2008, waarnaar de stad Sint-Niklaas verwijst, is te dezen niet relevant, aangezien de wijziging van dat artikel 15, § 9, geen enkele invloed heeft op de rechtsvraag die thans aan de orde is.

A.5. Vooraf verwijst de stad Sint-Niklaas naar, enerzijds, het decreet van 19 juli 2013 waarbij de sanctie van de onontvankelijkheid waarin artikel 15, § 9, van het decreet van 19 december 2008 voorzag, werd geschrapt en, anderzijds, het decreet van 29 maart 2013 houdende wijziging van artikel 15, § 7, van het decreet van 19 december 2008.

Volgens de stad Sint-Niklaas dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

Door de sanctie van de onontvankelijkheid uitsluitend van toepassing te maken op het geval waarin de voordrachtsakte geen kandidaat-opvolgers vermeldt, maar niet op het geval - de « kruiselingse opvolgers » - waarin *de iure* een kandidaat-opvolger wordt vermeld, doch waarbij ingevolge de verkiezing van de beide kandidaat-werkende leden er *de facto* geen opvolger is, heeft de decreetgever een verschil in behandeling tussen twee volkomen vergelijkbare categorieën ingevoerd. Dat verschil in behandeling is niet pertinent ten aanzien van het door de decreetgever nagestreefde doel dat erin bestaat « politieke spelletjes » te vermijden en de continuïteit en de stabiliteit in de werking van de raad voor maatschappelijk welzijn te bevorderen.

De in het geding zijnde maatregel houdt tevens een schending van het evenredigheidsbeginsel in. Het door de decreetgever nagestreefde doel zou op een minder verre gaande wijze kunnen worden bereikt door zowel in het geval van de « kruiselingse opvolgers » als in het geval waarin voor een kandidaat-werkend lid geen kandidaat-opvolger is aangeduid, te voorzien in een opvolging door bijvoorbeeld de eerstvolgende kandidaat-opvolger op de voordrachtsakte die tot dezelfde partij als de opgevolgde kandidaat behoort. Aldus wordt de continuïteit van het beleid gewaarborgd, zonder dat tot nieuwe verkiezingen dient te worden overgegaan.

Als antwoord op de verwijzing, door de Vlaamse Regering, naar de discretionaire bevoegdheid waarover de decreetgever beschikt, benadrukt de stad Sint-Niklaas dat zich ter zake niet een meer stringente controle van het Hof opdringt, nu de in het geding zijnde maatregel niet louter een weerslag op de verkiesbaarheidsvoorwaarden (passief kiesrecht) heeft, doch ook op de rechtmatige verwachtingen van de burger dat de samenstelling van de politieke organen in overeenstemming met het verkiezingsresultaat is (als component van het actief kiesrecht). De noodzaak van een stringente toetsing van beperkingen aan het actief en het passief kiesrecht wordt verantwoord door het fundamentele belang van het kiesrecht voor de representatieve democratie.

De Vlaamse Regering slaagt niet erin een verantwoording te geven voor het feit dat de sanctie van de onontvankelijkheid de ganse voordrachtsakte treft en niet enkel de voordrachten van de kandidaat-werkende leden voor wie geen kandidaat-opvolger werd aangeduid. De decreetgever kan zijn discretionaire bevoegdheid niet inroepen om de gevolgen van « politieke spelletjes » bij personen te leggen die daarvoor niet verantwoordelijk zijn.

Standpunt van de Vlaamse Regering in de zaken nrs. 5647 en 5648

A.6. De Vlaamse Regering benadrukt dat inzake (de organisatie van) de (lokale) verkiezingen de wetgever over een grote discretionaire bevoegdheid beschikt, zodat de toetsing van het Hof marginaal dient te zijn, wat impliceert dat het optreden van de decreetgever enkel kan worden gesanctioneerd als het kennelijk onredelijk is.

De verplichting dat elke kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers dient te hebben werd door de decreetgever ingevoerd, omdat zulks de continuïteit van het beleid ten goede komt, waarmee onmiskenbaar een wettige doelstelling wordt nagestreefd. De decreetgever achtte het noodzakelijk die verplichting op straffe van onontvankelijkheid voor te schrijven. Dat past binnen de ruime beleidskeuze van de decreetgever om een grotere responsabilisering van de kandidaat-raadsleden bij de samenstelling en de verkiezing van de OCMW-raad te bewerkstelligen en zulks om te vermijden dat er politieke spelletjes worden gespeeld. Een en ander kan worden verklaard door de wijze waarop de leden van de OCMW-raad worden gekozen. Vertegenwoordigers in de OCMW-raad worden niet rechtstreeks door de burgers gekozen maar door de verkozenen voor de gemeenteraad voorgedragen, wat in een verminderde (directe) democratische controle resulteert. De decreetgever vond het daarom noodzakelijk - teneinde de kiezer niet te misleiden in het kader van de responsabilisering van de lokale besturen - om een aantal verplichtingen op straffe van onontvankelijkheid voor te schrijven.

De sanctie, waarin de in het geding zijnde bepaling voorziet, moet worden gezien tegen de achtergrond van een destijds wel eens toegepaste praktijk waarbij personen nu eens tot de ene partij of lijst dan weer tot een andere partij of lijst behoorden. Het is niet onredelijk dat de decreetgever niet de bedoeling had om dergelijke « overstappen » meteen ook te laten weerspiegelen in de samenstelling van de (rechtstreeks of onrechtstreeks) verkozen vergaderingen. De in het geding zijnde maatregel strekt ertoe een dergelijk opportunistisch gedrag te beteugelen, zoals dat onder de gelding van de voorheen bestaande regeling nog mogelijk was, niet zozeer bij de eigenlijke voordracht van kandidaten, maar bij de eventuele latere vervanging van een initieel verkozen lid van de OCMW-raad. Indien op de voordrachtsakte niet alleen de kandidaat-werkende leden, maar meteen ook de kandidaat-opvolgers moeten worden voorgedragen, verkleint het risico aanzienlijk dat de eventuele vervanging van een verkozen werkend lid naderhand toch op een andere manier zou verlopen dan op de voordrachtsakte was voorzien, wat de opvolging betreft. Immers, indien ook de kandidaat-opvolger op de voordrachtsakte moet worden vermeld, wordt het onmogelijk of minstens veel moeilijker om als vervanger van een initieel verkozen lid dat vóór het verstrijken van zijn mandaat ophoudt deel uit te maken van de OCMW-raad, een vooraf onbepaalde opvolger terug op te vissen, *a fortiori* wanneer die kandidaat-opvolger niet tot dezelfde lijst als het te vervangen verkozen lid behoorde.

De verplichting om een behoorlijke voordrachtsakte in te dienen - en dus ook kandidaat-opvolgers voor te dragen - rust niet zozeer op de kandidaat-werkende leden, maar in de eerste plaats op de indiener van de voordracht, zijnde ten minste de meerderheid van de verkozenen van eenzelfde lijst die aan de verkiezingen hebben deelgenomen. Logischerwijze heeft de sanctie van de onontvankelijkheid dan ook implicaties voor de voordrachtsakte in haar geheel. Er valt niet in te zien hoe de decreetgever het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zou hebben geschonden. De decreetgever mag ervoor opteren om, aan de hand van een objectieve regel die op gelijke en voorspelbare wijze op een onbepaald aantal gevallen van toepassing is, een sanctie in te voeren die erop is gericht de betrokkenen te responsabiliseren. De verplichting om voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers te vermelden brengt geen onevenredige last voor de betrokkenen mee.

De omstandigheid dat de voordrachtsakte van de kandidaat-werkende leden van de OCMW-raad niet onontvankelijk is, wanneer kandidaat-opvolgers worden voorgedragen die tevens zijn voorgedragen als kandidaat-werkend lid en die kandidaten achteraf van de eerste keer blijken te zijn verkozen, is evenmin disproportioneel. De mogelijkheid om tegelijk kandidaat-werkend lid en kandidaat-opvolger te zijn, vloeit rechtstreeks voort uit artikel 10, § 1, vijfde lid, van het OCMW-decreet. Overigens staat het nooit bij voorbaat vast dat een voorgedragen kandidaat-werkend-lid effectief wordt verkozen, zodat het niet kennelijk onredelijk is dat het tevens als kandidaat-opvolger wordt vermeld, ook al bestaat daardoor de kans dat het later niet meer voor opvolging in aanmerking komt. De in het geding zijnde maatregel komt de continuïteit van het beleid ten goede. Uit het gegeven dat nog andere mogelijkheden of constructies denkbaar zijn volgt niet dat de in het geding zijnde maatregel kennelijk onredelijk zou zijn.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 10, § 1, vierde lid, van het Vlaamse decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (hierna : decreet van 19 december 2008), dat bepaalt :

« De voordrachtsakte is alleen ontvankelijk als de voordracht betrekking heeft op kandidaat-werkende leden van verschillend geslacht en als voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers worden vermeld ».

B.2. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van die bepaling met het recht om te worden verkozen, gewaarborgd bij artikel 8, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11, van de Grondwet, doordat het in geval van een voordrachtsakte van kandidaat-werkende leden voor de raad voor maatschappelijk welzijn die niet voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers vermeldt, de voordrachtsakte onontvankelijk beschouwt,

- terwijl die sanctie, gelet op artikel 10, § 1, vijfde lid, niet van toepassing is wanneer voor de kandidaat-werkende leden een kandidaat-opvolger wordt vermeld, maar die kandidaat-opvolger insgelijks als kandidaat-werkend lid wordt voorgedragen en ook effectief wordt verkozen; en

- terwijl de sanctie van de onontvankelijkheid van de voordrachtsakte op dezelfde wijze de voorgedragen kandidaat-werkende leden treft voor wie wél een kandidaat-opvolger is vermeld, als de voorgedragen kandidaat-werkende leden voor wie geen kandidaat-opvolger is vermeld.

B.3.1. Artikel 8 van de Grondwet bepaalt :

« De staat van Belg wordt verkregen, behouden en verloren volgens de regelen bij de burgerlijke wet gesteld.

De Grondwet en de overige wetten op de politieke rechten bepalen welke de vereisten zijn waaraan men moet voldoen, benevens de staat van Belg, om die rechten te kunnen uitoefenen.

In afwijking van het tweede lid kan de wet het stemrecht regelen van de burgers van de Europese Unie die niet de Belgische nationaliteit hebben, overeenkomstig de internationale en supranationale verplichtingen van België.

Het stemrecht bedoeld in het vorige lid kan door de wet worden uitgebreid tot de in België verblijvende niet-Europese Unie onderdanen, onder de voorwaarden en op de wijze door haar bepaald.

[...] ».

De in die grondwetsbepaling bedoelde politieke rechten vinden hun grondslag in het recht van de burger op deelneming aan de uitoefening van de soevereiniteit. Zij betreffen het recht om, als kiezer of als kandidaat, deel te nemen aan de verkiezingen voor de beraadslagende vergaderingen van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en de gemeenten.

B.3.2. Het kiesrecht en het verkiesbaarheidsrecht zijn fundamentele politieke rechten in een rechtsstaat, die, krachtens de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zonder discriminatie moeten worden gewaarborgd. Die rechten zijn evenwel niet absoluut. Zij kunnen worden beperkt op voorwaarde dat die beperkingen een wettig doel nastreven en evenredig zijn met dat doel.

B.3.3. De voormelde waarborgen, waarin de artikelen 8, 10 en 11 van de Grondwet voorzien, gelden niet alleen voor de rechtstreekse verkiezingen van de hiervoor genoemde

beraadslagende vergaderingen, maar evenzeer, zoals te dezen, voor onrechtstreekse verkiezingen, waarbij de kandidaat-werkende leden en de kandidaat-opvolgers voor de raad voor maatschappelijk welzijn, overeenkomstig artikel 10, § 1, van het decreet van 19 december 2008, eerst door de verkozenen voor de gemeenteraad worden voorgedragen en vervolgens de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn, overeenkomstig artikel 10, § 3, van hetzelfde decreet, door de gemeenteraad worden verkozen, nadat de gemeenteraad heeft nagegaan of de voordrachtsakte ontvankelijk is overeenkomstig de voorwaarden, vermeld in artikel 10, § 1 (artikel 10, § 2, van hetzelfde decreet).

B.4.1. Volgens de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet dat tot het decreet van 19 december 2008 heeft geleid, is het « wenselijk » dat een (kandidaat-)werkend lid een of meer opvolgers heeft, « omdat het de continuïteit van het beleid ten goede komt. Een werkend lid dat ontslag neemt kan hierdoor op een eenvoudige manier opgevolgd worden door zijn opvolger. Om het voldoen aan dit vereiste te waarborgen wordt voorgesteld om dit voor te schrijven op straffe van onontvankelijkheid » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2007-2008, nr. 1701/1, p. 41).

B.4.2. Op grond van de in het geding zijnde bepaling dient, op straffe van onontvankelijkheid, in de voordrachtsakte voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers te worden vermeld.

Die sanctie is niet van toepassing wanneer voor een kandidaat-werkend lid een kandidaat-opvolger wordt vermeld, maar die kandidaat-opvolger eveneens als kandidaat-werkend lid wordt voorgedragen en effectief wordt verkozen.

Artikel 10, § 1, vijfde lid, van het decreet van 19 december 2008 laat uitdrukkelijk toe dat dezelfde persoon opvolger kan zijn van twee of meer werkende leden die op dezelfde akte worden voorgedragen en dat dezelfde persoon tegelijk kandidaat-werkend lid en kandidaat-opvolger kan zijn. Aldus kunnen twee kandidaat-werkende leden als elkaars opvolger worden voorgedragen, met als gevolg dat wanneer zij beiden worden verkozen geen van hen een opvolger heeft. In dat geval is de voordracht niet onontvankelijk in tegenstelling tot het geval waarin de voordrachtsakte geen kandidaat-opvolgers vermeldt.

Aldus heeft de decreetgever een verschil in behandeling ingevoerd dat berust op een criterium dat niet pertinent is ten aanzien van het door hem nagestreefde doel dat erin bestaat, zoals in B.4.1 is vermeld, de continuïteit van het beleid in de raad voor maatschappelijk welzijn te benaarstigen.

B.4.3. De onontvankelijkheid treft de voordrachtsakte in haar geheel en geldt dus ten aanzien van de voordracht van elk kandidaat-werkend lid op de voordrachtsakte, ongeacht het feit of voor die kandidaat al dan niet een of meer kandidaat-opvolgers zijn vermeld. Bijgevolg ondergaat de voordracht van kandidaat-werkende leden voor wie, met naleving van het decretale voorschrift, wel een opvolger wordt vermeld, dezelfde sanctie als de voordracht van diegenen voor wie zulks niet het geval was.

Die gelijke behandeling van categorieën van kandidaat-werkende leden die zich in wezenlijk verschillende situaties bevinden, is niet redelijk verantwoord.

B.5. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 10, § 1, vierde lid, van het Vlaamse decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, schendt artikel 8, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11, van de Grondwet, in zoverre het in geval van een voordrachtsakte van kandidaat-werkende leden voor de raad voor maatschappelijk welzijn die niet voor elk kandidaat-werkend lid een of meer kandidaat-opvolgers vermeldt, in de sanctie van de onontvankelijkheid van de voordrachtsakte voorziet.

Aldus geweest in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 6 juni 2014.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

A. Alen